

Türkiye’de Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun Bakanlıklar Tarafından Uygulanması

Dr. Yaman AKDENİZ*
akdeniz@bilgiedinmehakki.org
Bilgiedinmehakki.org / BilgilenmeHakki.Org
28 Eylül 2004

Bilgiedinmehakki.org / BilgilenmeHakki.Org Basın Bülteni

BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org olarak Ağustos 2004 içinde **Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Nerede?** başlıklı bir rapor yayınladık. Bu rapordan hareket ederek 24 Nisan 2004 tarihinde yürürlüğe giren 4982 sayılı “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu”nun Bakanlıklar tarafından uygulamasını incelemeye aldık. Bu incelemeden çıkan sonuçları da kamuoyunu ve vatandaşları bilgilendirme amacı ile **28 Eylül 2004, Dünya Bilgi Edinme Hakkı günü kutlamalarına Türkiye’den bir katkı** olarak yayınladık.

Bu incelemede öncelikle 15 Bakanlığın Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nu Yönetmelik gereği ne şekilde uygulamaya başlattığını yüzeysel olarak inceledik. Daha sonra bütün bu Bakanlıklarla temasa geçip, her birine standart bir bilgi edinme hakkı başvurusunda bulduk. Gelen yanıtların incelendiği 11 sayfalık raporu http://www.bilgilenmehakki.org/doc/tr_uygulama_rapor.pdf adresinden temin edebilirsiniz.

BilgilenmeHakki.Org / Bilgiedinmehakki.org’un yaptığı bu araştırma ve incelemeden ortaya çıkanları şu şekilde özetlemek mümkün:

- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu yaklaşık 5 ay önce **yürürlüğe girmiştir**.
- Bütün Bakanlıklar, **Bilgi Edinme Birimlerini oluşturmuş** ve internet üzerinden **başvuru kabul etmeye** başlamıştır.
- Bakanlıkların web sitelerinde belli bir standart olmadığı gözlenmiştir. Hala iletişim bilgileri, kanun ve yönetmelik hakkında eksik bilgi veren Bakanlıklar mevcuttur.
- Vatandaşlar bilgi edinme haklarından yararlanmaya başlamış, ve Bakanlıklara yüzlerce başvuruda bulunmuşlardır.

* Dr. Yaman Akdeniz Leeds Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Öğretim Üyesidir. İnternet’le ilgili hukuk konularında, İngiliz Anayasa Hukuku, Ceza Hukuku, ve İnsan Hakları Hukuku konularında ders vermektedir. Fakülte içinde kurulmuş olan SiberHukuk Araştırma Ünitesi’nin koordinatörlüğünü yapmaktadır, ve SiberHukuk LLM programından sorumludur. Aynı zamanda Cyber-Rights & Cyber-Liberties (UK) (<http://www.cyber-rights.org/>) adlı kar amacı gütmeyen sivil toplum örgütünün kurucusu ve 1997’den beri başkanıdır. Ekim 2003 yılında Dr. Yaman Akdeniz’in Beyaz Kitap: İnternet’in Çok Taraflı Yönetimi adlı kitabı Türkiye Bilişim Vakfı tarafından yayımlandı. Dr. Akdeniz ayrıca 2003-2004 yılları arasında Açık Toplum Enstitüsü’nün Uluslararası Politika ve Enformasyon Politikası Araştırma Programı Akademisyenliğini de yaptı. Katkılarından dolayı Sayın Avniye Tansuğ’a (Bilgiedinmehakki.org, İvHP, ÇEKÜL) teşekkür ederim.

- **Adalet Bakanlığı**, ve **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı**, yapılan başvurulara aynı gün içinde detaylı yanıt vermiş, ve bu verilen yanıtlara ilaveten sorulan soruları da 24 saat içinde yanıtlamışlardır.
- Bilgi Edinme Birimlerinin oluşturulmasına rağmen dört Bakanlık (**Sağlık Bakanlığı**, **Milli Eğitim Bakanlığı**, **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı**, **Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı**) başvuru yapılmasına rağmen **sorulan sorulara yanıt vermemiştir**.
- Bilgi Edinme Birimini 3 ay gecikmeli olarak oluşturan **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı**'ndan halen yanıt beklenmektedir.
- **Milli Savunma Bakanlığı** ve **Bayındırlık ve İskan Bakanlığı** istenilen bilgileri ancak ikinci bir itiraz sonrası vermiştir ve ilk yanıtlarında bu bilgileri vermekten kaçınmışlardır. Fakat iki Bakanlık da istenilen bütün bilgileri ikinci yanıt mektuplarında vermişlerdir.
- Aynı şekilde, istenilen bilgileri vermeyen **İçişleri Bakanlığı**'na itiraz edilmiştir ve halen yanıt beklenmektedir.
- Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu ve bu Kurul ile iletişim konusunda hiç bir Bakanlık açık bilgi vermemektedir ve bilgi edinme hakkı başvuruları yapıldıktan sonra sorulduğunda da bu raporda BDEK hakkında verilmiş olan iletişim bilgilerini tam olarak vermemiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun kısa geçmişi ve Bakanlıklar tarafından uygulamaya konulmasından bugüne kadar ortaya çıkan tablo yukarıda da görüldüğü gibi "karışık".

Uygulamada önemli problemler olduğu bu araştırmada açıkça ortaya çıkmıştır. Yanıt vermemekte direnen Bakanlıklar:

Sağlık Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı

(Not: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan halen yanıt beklenmektedir.)

bu hakkın kullanılmasına yardımcı olmada "sınıfta kalmıştır"!...

Bugün e-devlet ve e-Türkiye kavramlarının çok tartışıldığı bir dönemde Türkiye'de bilgi edinme hakkı uygulamaları Bakanlıklar tarafından bu şekilde uygulanıyorsa ortada büyük bir problem var demektir. Unutulmamalıdır ki bu kanunun yürürlüğe girmesi kamuda "açıklık ve şeffaflık" açısından atılmış ilk adımdır. Fakat, daha açık ve şeffaf bir Türkiye için bu kanunun gereğince "**uygulanması**" kanunun kendisinden daha önemlidir. Daha demokratik bir Türkiye, ve daha etkin bir yönetim için bu kanunun çok büyük titizlikle uygulanması gerekir. Vatandaşlarımız bugüne kadar yapmış oldukları başvurularla üzerlerine düşen görevi yapmışlardır. Şimdi sıra bu kanunun uygulamasından sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarındadır!

BilgilenmeHakki.Org bu araştırma ve raporda uygulama ile ilgili olarak ortaya çıkan problemlerin acilen giderilmesini Sayın Başbakanlık'tan talep eder.

Uluslararası bilgi edinme hakkı gününüz kutlu olsun!